

До 100-річчя ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України». Історичний нарис

Частина 2

В. М. Волкославська

ДУ «Інститут дерматології і венерології НАМН України»

Резюме. В статті описана історія інституту, основні етапи наукових досліджень, які проводились в ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України», з актуальних проблем дерматології та венерології, висвітлені найбільш вагомні наукові досягнення інституту.

Ключові слова: дерматологія, венерологія, лікування, дослідження, ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України».

З 14 квітня 1977 року директором Інституту став Мавров Іван Іванович, талановитий організатор шкірновенерологічної науки та служби в Україні, учень професорів М.О. Торсуєва та І.Н. Бухаровича. Він керував Інститутом та шкірно-венерологічною службою України протягом 31 року (до 2009 р.)

Іван Іванович Мавров домогся отримання Інститутом нового приміщення по вулиці Чернишевська, 7/9, де змогли розміститись численні лабораторії, виварій, клініка зі стаціонарним та поліклінічним відділенням.

Цікава історія будівлі інституту. За півторарічну історію будівля за адресою Чернишевська, 7/9 змінила безліч господарів. Але їх усіх поєднувала медицина. Тут розміщувалися виключно лікувальні заклади. Досить рідкісне явище для Харкова. Будівлю збудував 1883 року архітектор Михайло Ловцов на замовлення доктора медицини, члена Харківського медичного товариства Йосипа Семеновича Сицянка. Тут він відкрив свою лікарню. По суті це став перший клінічний інститут у Харкові. Після смерті 1886 року доктора Сицянка у будівлі кілька років працювала приватна клініка ще одного відомого харківського лікаря, офтальмолога Леонарда Леопольдовича Гіршмана. У 1889 році в будівлі відкрив свою лікарню для хворих на внутрішні та нервові недуги доктор Светухін. Наступним господарем будівлі у 1909 році став видатний хірург Микола Петрович Трінклер. Його клініка проіснувала в цих стінах довше, ніж інші – аж до революційних подій 1917 року. Пізніше тут розміщувалися: лікарня Червоного Хреста, двадцять дев'ять лікарня, Інститут переливання крові, Інститут невідкладної хірургії, Опіковий центр. 1977 року сюди переїхав Інститут дерматології та венерології НАМН України.

Іван Іванович Мавров був автором 365 наукових праць, 10 монографій, низки збірок, 19 винаходів

Мавров Іван Іванович
(1936–2009 рр., директор інституту з 1977 по 2009 рр.)

та 29 патентів. Іван Іванович – лауреат премії НАМН України в галузі клінічної медицини за створення підручника «Статеві хвороби» (2002). Голова наукової школи, з якої вийшли 37 кандидатів та 10 докторів наук (М.О. Гончаров, М.С. Гончаренко, Е.М. Солошенко, Я.Ф. Кутасевич, Л.А. Болотна, В.М. Волкославська, І.О. Бабюк, О.П. Білозоров та інші.). Був головним редактором журналу «Дерматологія та венерологія», очолював Проблемну комісію «Дерматологія та венерологія». Нагороджений премією «Особистість – 2006» за заслуги у розвитку соціального прогресу, збагачення загальнолюдських цінностей та професійні досягнення у номінації «Діячі науки, культури, мистецтва».

Основні напрямки наукової діяльності інституту:

– Вивчення епідеміології, патогенезу та біологічних особливостей збудників; удосконалення та розробка нових методів діагностики, лікування

та профілактики захворювань, що передаються статевим шляхом.

– Вивчення етіології, патогенезу поширених та тяжких дерматозів; розробка методів їх діагностики, лікування та профілактики.

Під керівництвом професора Маврова І.І. науково-дослідні роботи почали виконуватись комплексно, разом з профільними та іншими інститутами НАН та НАМН України, із закордонними науковими центрами (зокрема, із Інститутом молекулярної біології, Чехія) з використанням сучасних методів дослідження.

В інституті розроблялись актуальні проблеми венерології: етіологія постгонорейних ускладнень у чоловіків, їх лікування та профілактика (І.І. Мавров); патогенез, особливості клінічного перебігу та лікування гонореї (В.В. Мужичук); сухой трепонемний антиген в реакції імунофлюоресценції при сифілісі (Л.С. Тацька); особливості ранніх змін нервової системи (Г.О. Дунаєва), органів слуху та зору (Л.Л. Шаульська) у хворих на заразні форми сифілісу; терапія сифілісу у вагітних пеніциліном G та бензатинпеніциліном (Г.І. Мавров, Т.В. Губенко); лікування хворих на ранній сифіліс сполученням застосуванням прокаїнпеніциліну, бензатинпеніциліну, феноксиметилпеніциліну (Г.І. Мавров, Мамедлі Магір Мамед Огли); лікування хворих на серорезистентний сифіліс підвищеними дозами препаратів групи пеніциліну, доксіцикліну в сполученні із квантовою гемотерапією та гепатопротекторними засобами (Г.І. Мавров, О.А. Безрученко); медикобіологічні та соціально-економічні фактори розповсюдження венеричних хвороб в окремому регіоні (Г.І. Мавров, Г.П. Чинов).

Особо слід відзначити розробку в інституті проблем венеричних інфекцій нового покоління (хламідійної, мікоплазменної, вірусної); питання репродуктивної функції у хворих сечостатевим хламідіозом (Г.І. Мавров); клініко-епідеміологічні та морфологічні дослідження у хворих на сифіліс при його сплослуванні з хламідійною та мікоплазменою інфекцією (Г.І. Мавров, Г.М. Бондаренко); комплексне лікування хворих на генітальний хламідіоз із урахуванням стану неспецифічних факторів захисту організму (Г.І. Мавров, А.Є. Нагорний); клініко-епідеміологічні та соціально-економічні аспекти уrogenітальної хламідійної інфекції (Г.І. Мавров, В.В. Соколов, В.В. Кутова, С.В. Унучко), вивчення особливостей біології збудника уrogenітального хламідіозу (С.К. Джораєва, В.В. Гончаренко); діагностика та фармакологічна корекція порушень обміну кальцію у хворих на хронічний хламідіоз (І.І. Мавров, В.О. Савоськіна); розповсюдженість, спектр патології, оптимізація діагностики, лікування та профілактики хламідійної інфекції у дітей та підлітків (Д.І. Маврова). Завдяки цьому новому напрямку науково-дослідних робіт інститут з 1981 по 1991 рр. був головним в країні по проблемі «Негонококові запальні захворювання сечостатевих органів».

Наукова тематика по дерматології була присвячена вивченню порушень мікроциркуляції у хворих на екзему (Б.І. Каруна); функціональних та морфологічних станів шкіри та особливостей клінічного перебігу дерматозів при захворюваннях нирок (М.О. Гончаров); стану гіпофізарно-надниркової системи та статевих залоз (Г.М. Беляєв), адаптаційно-компенсаторних механізмів (І.О. Олійник); функціонального стану вегетативної нервової системи та енергетичного обміну у хворих на псоріазом, екзему та їх змін під впливом рефлексотерапії (О.О. Махотіна); бар'єрно-транспортних властивостей мембран та енергетичного метаболізму клітин крові (М.С. Гончаренко), іонного складу крові та сечі (Г.К. Кондакова, О.М. Бродська) при підвищеній проліферативній активності епідермісу; вивченню патогенезу мікозів та оніхомікозів (Д.В. Русланов, І.О. П'ятикоп, Я.Ф. Кутасевич), нейроендокринних порушень та процесів перекисного окислення ліпідів у хворих на лікарську хворобу із переважно шкірними її проявами; розробці пристроїв для діагностики та лікування алергодерматозів, автоматизированих інформаційних систем для прогнозування алергодерматозів, а також для профвідбору робочих на підприємстві з шкідливими

Зустріч видатних вчених країни (80-і роки)

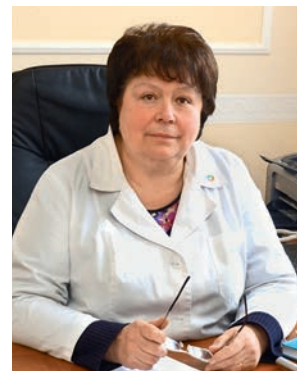
Доктор медичних наук, професор Солошенко Е.М. із співробітниками лабораторії алергології

**Доктор медичних наук,
професор Мавров Геннадій
Іванович (1959–2021 рр.),
директор з 2009 по 2012 рр.)**

**Доктор медичних наук Білозоров О.П. (1940–2020) та співробітники
лабораторії імунології, патоморфології та молекулярної генетики**

**Директор інституту, професор,
доктор медичних наук,
Заслужений лікар України
Кутасевич Яніна Францівна**

умовами праці (Е.М. Солошенко); вивченню порушень імунного гомеостазу та процесів перекисного окислення ліпідів у хворих на лімфоми (Я.Ф. Кутасевич), патогенезу алергодерматозів та розробці нових ефективних вітчизняних засобів зовнішньої терапії при дерматозах (Я.Ф. Кутасевич, І.О. Маштакова, В.В. Савенкова), факторів захворюваності та критеріїв оцінки діяльності дерматовенерологічних установ (вплив екологічних факторів, математичне моделювання, визначення економічних витрат); розробці уніфікованих стандартів надання медичної допомоги хворим на шкірні та венеричні захворювання, прогнозування захворюваності в різних регіонах України (В.М. Волкославська); вивченню циркулюючих імунних комплексів та їх ролі в антигенному впливі при алергодерматозах, псоріазі та хламідіозах, генетики atopії, зокрема atopічного дерматиту (О.П. Білозоров, Е.М. Солошенко).

Дослідження з етіології, патогенезу дерматозів, удосконалення методів обстеження хворих на інфекції, що передаються статевим шляхом (урогенітальний хламідіоз, вірусна інфекція) та ВІЛ/СНІДу продовжили роботи професора Маврова Геннадія Івановича (1959–2021 рр.), який очолював Інститут з 2009 р. по 2012 р. З 2012 р. по 2021 р. був завідувачем відділу вивчення впливу епідемії ВІЛ на проблему інфекцій, що передаються статевим шляхом. Геннадій Іванович – автор понад 300 друкованих наукових праць, 35 навчально-методичних посібників, 20 патентів та автор 3 монографій, у т.ч. «Хламідійні інфекції: біологія збудника, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика» (2006р). Керував кафедрою дерматовенерології та ВІЛ-СНІД у Харківській медичній академії післядипломної освіти, вивчав вплив епідемії ВІЛ на проблему інфекцій, що передаються статевим шляхом. У 2010 році він був обраний національним представником від України в Міжнародному союзі з боротьби з інфекціями, що передаються статевим шляхом (IUSTI), як експерт запрошувався для участі в дослідних програмах Європейського бюро ВООЗ, мав публікації за кордоном. Наукова та практична діяльність була присвячена вивченню різних аспектів етіології, патогенезу, клініки, епідеміології та лікування захворювань, що передаються статевим шляхом та захворювань шкіри. Професор Мавров Г.І. завжди вдало поєднував наукову, педагогічну та громадську діяльність.

З 2012 року по теперішній час Інститут очолює Кутасевич Яніна Францівна, професор, доктор медичних наук, Заслужений лікар України.

Сфера наукових інтересів проф. Кутасевич Я.Ф. – розробка нових методів діагностики, лікування та профілактики тяжких, розповсюджених дерматозів, методів аналізу розповсюдження соціально-значущих дерматозів та організації роботи дерматовенерологічної служби країни, у тому числі у новітніх соціально-економічних умовах, а також створення нових лікарських препаратів зовнішньої дії. При плідному співробітництві з Державним науковим центром лікарських засобів було розроблено понад 50 препаратів зовнішньої дії, що на сьогодні становить близько 85% препаратів цієї групи, що випускаються вітчизняною фармацевтичною промисловістю. При цьому на початкових етапах були розроблені алгоритми зовнішнього лікування розповсюджених соціально-значущих дерматозів з подальшою розробкою відсутніх препаратів для таргетної терапії, що впливає на певні ланки етіології та патогенезу цих захворювань. Пошукові дослідження у цьому напрямку продовжуються і на теперішній час. Яніна Францівна автор понад 500 опублікованих наукових праць, 4 монографій. Під керівництвом Я.Ф. Кутасевич підготовлено 1 докторська та 14 кандидатських дисертацій.

В останні роки в інституті вивчаються морфологічні та імуногістохімічні особливості порушень у шкірі хворих на хронічні захворювання сполучної тканини з переважним ураженням шкіри, псоріаз, алергодерматози та розробляються методи їх лікування.

В умовах значного росту захворюваності на туберкульоз проведено вивчення епідеміологічних особливостей захворюваності на туберкульоз шкіри та запропоновано експрес-методи виявлення збудника в осередках ураження шкіри та доповнено зовнішніми методами лікування комплексні методи терапії хворих на туберкульоз шкіри.

Вперше в Україні вивчено можливість використання ПЛР методу визначення комплементарної ДНК грибів у нігтьовій пластинці для діагностики життєздатності збудника, що дозволяє знизити відсоток хибнопозитивних результатів традиційної ПЛР. Розроблений алгоритм оцінки елімінації збудників із використанням комплементарної ДНК методом ПЛР може бути застосований в якості контролю ефективності лікування хворих на оніхомікози, коли необхідно визначити наявність або відсутність життєздатних збудників. Впровадження алгоритму дозволяє підвищити загальну ефективність лабораторного дослідження, істотно скоротити терміни її проведення, своєчасно

Головний лікар Сметанін Ю. В. та співробітники поліклініки інституту

Співробітники відділу дерматології, інфекційних та паразитарних захворювань шкіри

завершити терапію, знизити ймовірність розвитку ускладнень.

Вперше в дерматологічній практиці визначено ознаки мікотичного ураження нігтів шляхом проведення епілюмінесцентного дослідження, які покладені в основу оцінки ступеня тяжкості захворювання та розробки диференційованих за обсягом та інтенсивністю методів лікування.

Особлива увага приділяється удосконаленню лікування хворих на тяжкі дерматози, такі як пемфігус, тяжкі форми псоріазу (еритродермія, артропатичний псоріаз та ін.) та методам профілактики передбачуваних ускладнень цитостатичної та глюкокортикостероїдної терапії, що проводяться у цих випадках за життєвих показань.

Створено метод ранньої доклінічної діагностики запальних проявів у суглобах та періартикулярних тканинах у хворих на псоріаз із використанням дистанційної термографії. Термографічна картина дозволяє судити про ступінь місцевої активності запалення в суглобах та періартикулярних тканинах у хворих на артропатичний псоріаз на стадії виражених змін та визначити субклінічне запалення при відсутності характерних клініко-лабораторних змін на доклінічному етапі.

Розроблені індикатори якості надання спеціалізованої дерматовенерологічної допомоги населенню України в медичних закладах різного рівня, зокрема первинної ланки.

Вперше в Україні запропонована класифікація клінічних проявів уражень шкіри, асоційованих із COVID-19, яка підвищує якість діагностики COVID-19, особливо в разі асимптомних і малосимптомних форм захворювання та сприяє запобіганню низці ускладнень, пов'язаних із лікуванням хворих на коронавірусну інфекцію.

ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» проводить координацію розробки теоретичних і практичних основ боротьби з інфекціями, що передаються статевим шляхом. Було встановлено основні закономірності і особливості формування осередків венеричних захворювань у містах та сільських районах; складено прогноз захворюваності на ППСШ на найближчі роки для окремих регіонів України. Одержано нові дані, щодо уrogenітальної трихомонадної інфекції, а саме, виявлені ультраструктурні особливості *T. vaginalis* атипового овального морфотипу у пацієнтів з хронічним перебігом трихомонозу дозволяють віднести їх до вірулентних форм збудника, а не до дегенеративних, оскільки вони мають необхідну морфологічну

організацію та здатні спричинити патогенний вплив на макроорганізм і на сучасному етапі визначаються частіше (68%), ніж типовий грушоподібний морфотип. Запропоновано комплекс лікувально-профілактичних і організаційних заходів щодо діагностики, профілактики й лікування хворих на пізній сифіліс; розроблено на рівні європейських стандартів алгоритм діагностики сифілісу із застосуванням трепонемних та нетрепонемних тестів для соціально значущих груп населення, що в значній мірі забезпечує раннє виявлення хворих з набутотою сифілітичною інфекцією; розроблено сучасні схеми лікування хворих на інфекції, що передаються статевим шляхом (ППСШ). Обґрунтовані та впроваджуються організаційно-профілактичні заходи щодо попередження розповсюдження ППСШ, які включають поєднання добровільних та примусових заходів первинної та вторинної профілактики, які є ефективним способом поліпшення епідеміологічної ситуації щодо ППСШ/ВІЛ в закладах пенітенціарної системи

В даний час наукова діяльність Інституту спрямована на вивчення проблем поширених тяжких дерматозів, інфекційних та паразитарних захворювань шкіри, а також інфекцій, що передаються статевим шляхом. Проводяться фундаментальні дослідження стану мембранних систем клітин при шкірних та венеричних хворобах, медико-генетичні, медико-математичні, медико-екологічні, медико-соціальні дослідження. Розробляються стандарти надання медичної допомоги, проекти наказів МОЗ України, видаються методичні рекомендації та інформаційні листи.

В Інституті працює клініка (з 1977 року її очолює Сметанін Ю.В.), структура якої включає відділення дерматології (завідувачка відділенням канд.мед.наук, ст.наук.сп. І.О. Маштакова), відділення венерології (завідувачка відділенням канд.мед.наук Т.В. Губенко), поліклініку, кабінети УЗІ, реабілітації та фізіотерапії, клініко-діагностичну лабораторію (завідувачка КДЛ Л.І. Пеева). Все це забезпечує надання високоспеціалізованої допомоги найбільш складним хворим дерматовенерологічного профілю, вичерпне обстеження хворих і здійснення вибору оптимальної тактики лікування для кожного хворого.

Клінічну наукову базу інституту становлять відділ дерматології, інфекційних та паразитарних захворювань шкіри та відділ інфекцій, що передаються статевим шляхом. Наукові відділи інституту проводять різносторонні фундаментальні та прикладні дослідження в галузі дерматовенерології.

Співробітники відділу інфекцій, що передаються статевим шляхом

У відділі дерматології, інфекційних та паразитарних захворювань шкіри (завідувачка відділу доктор мед. наук, професор Я.Ф. Кутасевич) проводиться наукова робота з розробки заходів щодо проблем лікування та профілактики рецидивуючих хронічних дерматозів; вивченню епідеміологічних особливостей перебігу інфекційних захворювань та паразитарних шкіри (мікози гладкої шкіри, волосистої частини голови та нігтів, піодермії, демодекозу, педікульозу, корости), розробці методів їх терапії та профілактики; розробки алгоритму надання медичної допомоги хворим з ураженнями шкіри, асоційованими з COVID-19, та лікувально-профілактичних заходів запобігання загострень у хворих на тяжкі хронічні дерматози, що перенесли COVID-19; обґрунтовані та розроблені методи зовнішньої терапії, зокрема бойових травм, з використанням нових вітчизняних препаратів.

У відділу інфекцій, що передаються статевим шляхом (завідувач відділу доктор мед. наук, професор Г.М. Бондаренко), продовжуються дослідження з вивчення епідеміології, клініки, особливостей патоімунорфології венеричних інфекцій нового покоління (трихомоніаз, хламідіоз, уреаплазмоз), розробки методів їх терапії та профілактики; розробки комплексної системи лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на боротьбу з сифілісом на основі вивчення етіології, патогенезу, патоморфозу сифілітичної інфекції на сучасному етапі.

Наукову лабораторно-експериментальну базу інституту сьогодні представляє лабораторно-експериментальний відділ (завідувачка відділу доктор мед. наук, старший дослідник С.К. Джораєва) інституту, до якого входять лабораторії мікробіології, імунології та молекулярної генетики; серології; алергології; біохімії. В арсеналі відділу спеціально розроблені в інституті та удосконалені методики дослідження для ефективної діагностики та проведення різнопланових наукових досліджень. Вивчаються зміни біохімічних, імунологічних, генетичних, мікробіологічних, серологічних маркерів при дерматовенерологічних патологіях, спектр провідних збудників гнійно-запальних ускладнень ранових ушкоджень та хронічних дерматозів з означенням рівнів колонізації та чутливості бактеріальних збудників до антибіотиків та антибактеріальних засобів зовнішньої дії, особливості біології збудників венеричних хвороб, проводиться визначення прогностичних маркерів перебігу хронічних дерматозів, розробляються вітчизняні діагностичні

Доктор медичних наук, старший науковий співробітник Волкославська В.М. та кандидат медичних наук Гаврилюк О.А.

тест-системи. Усі лабораторні підрозділи володіють сучасними високотехнологічними методами наукових досліджень.

ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» займається організацією лабораторних досліджень на сифіліс протягом багатьох років. Ще в 70–90 роки минулого сторіччя на базі Інституту існувала контрольна-діагностична лабораторія з діагностики сифілісу, яка фактично виконувала функції референс-лабораторії, а саме – забезпечувала зовнішній контроль якості серологічних досліджень в Україні, впроваджувала сучасні методи діагностики сифілісу та проводила навчання співробітників серологічних лабораторій України. У 2016 році за ініціативи інституту наказом президента НАМН України на базі інституту була створена референс-лабораторія НАМН України з зовнішнього контролю якості лабораторних досліджень на сифіліс (завідувачка лабораторії канд.мед.наук, ст.наук. сп. В.В. Кутова).

Важливим розділом роботи відділу науково-аналітичної роботи в дерматовенерології (завідувачка відділом доктор мед.наук, ст.наук. спів. В.М. Волкославська) є: організація та контроль за впровадженням результатів наукових розробок з питань діагностики, лікування та профілактики шкірних та венеричних хвороб у практику роботи закладів охорони здоров'я; підготовка до видання методичних рекомендацій та інформаційних листів, організація проведення з'їздів, конференцій, тематичних семінарів, навчальних шкіл із міжнародною участю для дерматовенерологів України. Наукова тематика відділу останні роки присвячена вивченню епідеміології захворювань, що передаються статевим шляхом, захворювань алергічного генезу; вивченню факторів захворюваності (медико-біологічні та соціально-економічні), математичне моделювання, визначення економічних витрат; прогнозування захворюваності в різних регіонах країни.

Для удосконалення спеціалізованої дерматовенерологічної допомоги населенню України розроблено та запропоновано на рівні європейських стандартів уніфіковані клінічні протоколи та стандарти надання медичної допомоги хворим на шкірні та венеричні хвороби, індикатори якості наданої допомоги.

На базі інституту вже багато років функціонує філія Музею патогенних для людини мікроорганізмів ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМН України», який є Національним надбанням.

Вчена рада інституту

В Інституті майже з початку його діяльності працює вчена рада, більш ніж 30 років – спеціалізована вчена рада по захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальності «шкірні та венеричні хвороби». Впродовж всього існування інституту постійно здійснюється підготовка наукових кадрів: кандидатів та докторів наук, а з 2024 року проводиться первинна спеціалізація з дерматовенерології через клінічну інтернатуру. З 1996 року видається фаховий науково-практичний журнал «Дерматологія та венерологія».

Для впровадження наукових досягнень важливого значення надається участі співробітників у роботі конгресів, з'їздів, конференцій та семінарів. Інститут бере активну участь у діяльності медичних асоціацій, у тому числі міжнародних. Наукові співробітники інституту є членами Європейської та Американської академії дерматологів та венерологів; Міжнародного союзу з боротьби з інфекціями, що передаються статевим шляхом, Міжнародної Асоціації Дерматології та Асоціації психонейрошкірної медицини Північної Америки, Європейського товариства дерматології та психіатрії, Асоціації псоріазу, Української асоціації

Співробітники інституту на науково-практичній конференції

лікарів-дерматовенерологів і косметологів, Української академії дерматологів та венерологів.

З початку російської агресії висококваліфікованими спеціалістами ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН» надається консультативно-діагностична допомога: військовим, які перебувають на лікуванні у військовому шпиталі м. Харків, в тому числі проводиться комплексна лабораторна верифікація інфекцій, що передаються статевим шляхом; забезпечується госпіталізація військових дерматовенерологічного профілю із Військово-медичного клінічного центру Північного регіону МО України; місцевим жителям та ВПО як на базі інституту, так і за допомогою засобів телемедицини

Працюючи у єдиному в країні науково-дослідному закладі дерматовенерологічного профілю, всі співробітники інституту, керівники підрозділів, наукові співробітники, лікарі, середні та молодші медичні працівники, економічна служба, технічний персонал усвідомлюють, яка відповідальність лежить на колективі Інституту і роблять все для того, щоб з гідністю продовжувати традиції та тримати високу планку визнання інституту, поваги до його заслуг з боку колег та пацієнтів, особливо в воєнний час.

TO THE 100th ANNIVERSARY OF THE SE «INSTITUTE OF DERMATOLOGY AND VENEREOLOGY OF THE NAMS OF UKRAINE». HISTORICAL SKETCH. PART 2

Volkoslavskva V.M.

SE «Institute of Dermatology and Venereology of the NAMS of Ukraine»

Abstract

This article reveals the history of the institute and the main stages of scientific research conducted at the SE «Institute of Dermatology and Venereology of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine,» focusing on the most pressing issues in dermatology and venereology. It highlights the most significant scientific achievements of the institute.

Keywords: *dermatology, venereology, treatment, research, SE «Institute of Dermatology and Venereology of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine».*

Відомості про автора:

Волкославська Валентина Миколаївна – д-р мед. наук, ст. наук. співроб., завідувачка відділу науково-аналітичної роботи в дерматології та венерології ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України».

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6341-2024>